

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษายุทธศาสตร์การดำเนินงานการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง บ้านนาฝาย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวคิดในการศึกษายุทธศาสตร์การดำเนินงานการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และศึกษาถึงความต้องการของประชาชนในบ้านนาฝาย ตำบลหัวเรือ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีผลต่อการพัฒนาแบบพึ่งตนเองภายใต้ นโยบายเศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในหมู่บ้านนาฝาย ตำบลหัวเรือ อำเภอวาปีปทุมจังหวัดมหาสารคามจำนวน 446 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) คือ กลุ่มผู้เลี้ยงปลาตก กลุ่มธนาคารข้าว กลุ่มผู้เพาะเห็ด กลุ่มผู้ทอผ้า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 101 คน ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์มาเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ 78 ชุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับเป็นข้อมูลทั่วไปทัศนคติ ความรู้สึก ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่ม บุคลากรภายในกลุ่มแนวทางในการพัฒนา และความเป็นไปได้เกี่ยวกับอนาคต

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการออกสำรวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้ วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ สรุปและเสนอผลการศึกษา

สรุปผล

จากการศึกษายุทธศาสตร์การดำเนินงานการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงหมู่บ้านนาฝาย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การจัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพบ้านนาฝาย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริมจากอาชีพหลัก สามารถใช้ประกอบเป็นอาชีพหลักสร้างเศรษฐกิจและเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยจะได้รับค่าตอบแทนจากการจำหน่ายผลผลิต มีรายได้ประมาณ 7,000-15,000 บาท ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น ในส่วนของหนี้สินสมาชิกส่วนใหญ่มีหนี้สินที่เกิดจากการนำไปลงทุนในอาชีพ ซึ่งผู้มาจากเงินทุนกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้าน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ส่วนใหญ่จะมีบ้างที่มีปัญหาในการชำระหนี้เพราะไม่สามารถนำเงินไปชำระหนี้ได้ทัน แต่องค์การบริหาร

ส่วนตำบลหัวเรือ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้การดูแล ให้คำปรึกษา และหาทางช่วยเหลือเบื้องต้น

ในการจัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเป็นอย่างดี โดยร่วมมือกันทำเป็นกลุ่ม แบ่งหน้าที่กันทำ มีความรับผิดชอบ ทำให้ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค้ำคุ้มราคา นอกจากนี้สมาชิกในกลุ่มต่างให้ความช่วยเหลือกันในเรื่องของการเงิน ช่วยเหลือเกี่ยวกับการลงแขกเกี่ยวข้าว ในการร่วมกิจกรรมของกลุ่มสมาชิกภายในกลุ่มจะเข้าร่วมประชุมของสมาชิกกลุ่มตามวาระสำคัญต่าง ๆ ส่วนปัญหาความขัดแย้งของสมาชิกภายในกลุ่ม พบว่า สมาชิกภายในกลุ่มไม่มีเหตุขัดแย้งกัน เนื่องจากสมาชิกมีการให้ความช่วยเหลือและสามัคคีกันเป็นอย่างดี สำหรับการดำรงชีวิตแบบพออยู่พอกิน จะให้หลักปรัชญาพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ได้แก่ ผลิดเพื่อการบริโภค ผลิดเพื่อไว้ขาย ประหยัดคอดออม ขยันทำงาน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.13 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.87 ส่วนใหญ่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน อาชีพหลักส่วนใหญ่ ได้แก่ การทำนา การทำไร่ไถ้อ้อย การปลูกพืชสวนครัว การเลี้ยงสัตว์ เช่น ปลา ไก่ เป็ด หมู โค กระบือ รับจ้างนอกพื้นที่

การเป็นสมาชิกของกลุ่มอาชีพบ้านนาฝาย โดยส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มจะเข้าสมัครเป็นสมาชิกในช่วงระยะเวลา ประมาณ 1-3 ปี เหตุผลการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่ม เพื่อเป็นการหารายได้เสริมมาเลี้ยงครอบครัว ใช้เวลาว่างนอกเหนือจากกิจกรรมหลักให้เกิดประโยชน์ โดยมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ คือ ทำความสะอาดและดูแลสถานที่ ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่รับมอบหมาย จัดหาอุปกรณ์และดูแลตามตารางเวลาที่กำหนด เก็บเกี่ยวผลผลิตตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ตรวจสอบและเฝ้าระวังมิให้เกิดการลักขโมย จากการทำงานตามหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่ม สมาชิกทุกคนจะได้รับค่าตอบแทนหรือผลตอบแทน เป็นเงินปันผลจากการดำเนินงาน ผลกำไรจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และหักค่าใช้จ่าย ซึ่งสมาชิกมีความพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับ เพราะสามารถที่จะนำไปเป็นรายจ่ายสำหรับครอบครัวได้ ผลจากการสร้างรายได้เสริมให้แก่กลุ่ม ทำให้สมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นจากรายได้หลัก สำหรับหนี้สินที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของสมาชิก ส่วนใหญ่จะมีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 65 ที่เกิดจากการลงทุนในภาคเกษตรกรรม สำหรับผู้ที่มีปัญหาเรื่องภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 20 เนื่องจากสมาชิกมีรายได้ที่ไม่คงที่ จึงทำให้การเก็บเงินเพื่อชำระหนี้จึงไม่แน่นอน การแก้ปัญหาดังกล่าวโดยการชำระดอกเบี้ยเงินต้นสามารถแก้ปัญหาได้เพียงชั่วคราวเท่านั้น แต่ในระยะยาวหนี้ก็ยังคงค้างชำระเช่นเดิม

โดยสรุป การจัดตั้งกลุ่มเพื่อจุดประสงค์หลักคือสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก สามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้อย่างสมบูรณ์ โดยไม่ต้องคอยพึ่งพาอาศัยหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามาให้ความช่วยเหลือ

หากสมาชิกกลุ่มสามารถประกอบอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น เศรษฐกิจของหมู่บ้านก็จะดีและประชาชนในหมู่บ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความเข้มแข็ง และพัฒนาได้ต่อไปในอนาคต

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า การจัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบอาชีพบ้านนาฝายขึ้นมานั้น ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกโดยเฉพาะคนในชุมชนนาฝายมีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น สามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วสมาชิกมีความเข้าใจในเป้าหมายหลักของกลุ่ม ซึ่งเป็นแนวทางที่จะพยายามแก้ไข ปัญหาความยากจนของคนในชนบทตามแนวทางของรัฐบาล ซึ่งจากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ฝ่ายบริหารและสมาชิกกลุ่มมีแนวคิดและเป้าหมายที่สอดคล้องกัน คือ การสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่ม ดังนั้นหากองค์กรของรัฐหรือองค์กรของเอกชนให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ทั้งในเรื่องของข่าวสารนโยบายต่าง ๆ การนำแนวคิดหรือเทคนิคที่ทันสมัยมาประกอบ ในการปรับกลยุทธ์ การให้สมาชิกสามารถตัดสินใจร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนได้ ก็จะทำให้การพัฒนาเป็นไปได้ในแนวทางที่ตรงกัน

จากผลของการศึกษา จะพบว่า สมาชิกกลุ่มมีความพึงพอใจและมีการตอบรับที่ดีต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิก อีกทั้งสมาชิกสามารถที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดภาระหนี้สินต่าง ๆ ลงได้ ทั้งนี้การรวมกลุ่มของสมาชิก เป็นการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นหลัก โดยจะเห็นได้จากการให้ความร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมตามหน้าที่ของตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการให้ความช่วยเหลือและพึ่งพากันระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง เพราะการช่วยเหลือตนเอง คือ การช่วยให้ประชาชนมีขีดความสามารถที่จะช่วยตนเองต่อไปได้ โดยไม่ต้องคอยพึ่งพาให้คนอื่นมาช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา

ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การที่สมาชิกในกลุ่มจะสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น ได้ใช้ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

1. มีการจัดตั้งกลุ่มประกอบอาชีพอย่างชัดเจน โดยแบ่งเป็น กลุ่มผู้เลี้ยงปลาในกระชัง กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้า กลุ่มทอผ้า และกลุ่มธนาคารข้าว ซึ่งทำให้ประชาชนมีรายได้เสริมสร้างความเข้มแข็งในชุมชนได้

2. ประชาชนในหมู่บ้านมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ทำให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การใช้เงินทุนในการดำเนินงาน เป็นการใช้งบประมาณของกองทุนกู้ยืมจากรัฐบาล กองทุนหมู่บ้าน และเงินลงทุนจากสมาชิกที่มีการจัดการระบบที่ดี

4. มีการจัดการระบบการดำเนินงาน โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ สมาชิกกลุ่มให้ความสำคัญและดำเนินการตามหน้าที่เป็นอย่างดี

5. สมาชิกกลุ่มได้รับคำตอบแทนจากการจำหน่ายผลผลิต
6. สมาชิกสามารถซื้อผลิตภัณฑ์ได้ในราคาที่ถูกลงกว่าบุคคลทั่วไป
7. การอาศัยความร่วมมือกันระหว่างสมาชิกด้วยตนเอง
8. การให้ความร่วมมือของหน่วยงานในภาครัฐหรือเอกชนที่มีความสอดคล้องกับการดำเนินงานของกลุ่ม
9. สมาชิกมีสภาพจิตใจที่ดี มีความขยัน สามัคคี
10. การดำเนินงานตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้วยวิธีที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อตนเองและสมาชิกในกลุ่ม
11. การไม่ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยเพื่อ ปฏิบัติตนเป็นไปตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งแนวทางเบื้องต้นดังกล่าวเหล่านี้จะสามารถนำพาสมาชิกกลุ่มไปสู่ความสำเร็จและการพึ่งพาตนเองอย่างสมบูรณ์ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 แนวทางในการพัฒนาของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพบ้านนาฝาย เป็นการดำเนินงานระหว่างผู้นำชุมชนและสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้นในอนาคตจึงควรที่จะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกลุ่มหรือชุมชนที่ใกล้เคียงเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาให้มีความยั่งยืนที่ขยายกว้างมากขึ้น

1.2 กลุ่มประชาชนในชุมชนบางส่วน ยังไม่เข้าใจถึงเป้าหมายของการจัดตั้งกลุ่ม จึงควรให้แกนนำของชุมชนสร้างความเข้าใจและปลูกจิตสำนึกของประชาชนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น เพื่อชี้แนะแนวการเข้าร่วมเป็นสมาชิกที่เพิ่มมากขึ้น เกิดเป็นเครือข่ายหรือองค์กรขนาดใหญ่ ที่มีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัย การพึ่งตนเองในระดับกลุ่มหรือชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อเป็นการศึกษาเปรียบเทียบในกลุ่มที่มีสภาพแวดล้อมที่ไม่แตกต่างกัน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย ยุทธศาสตร์การพึ่งตนเองในระดับกลุ่มหรือชุมชนที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จและนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มขนาดเล็กหรือชุมชนขนาดเล็กได้